

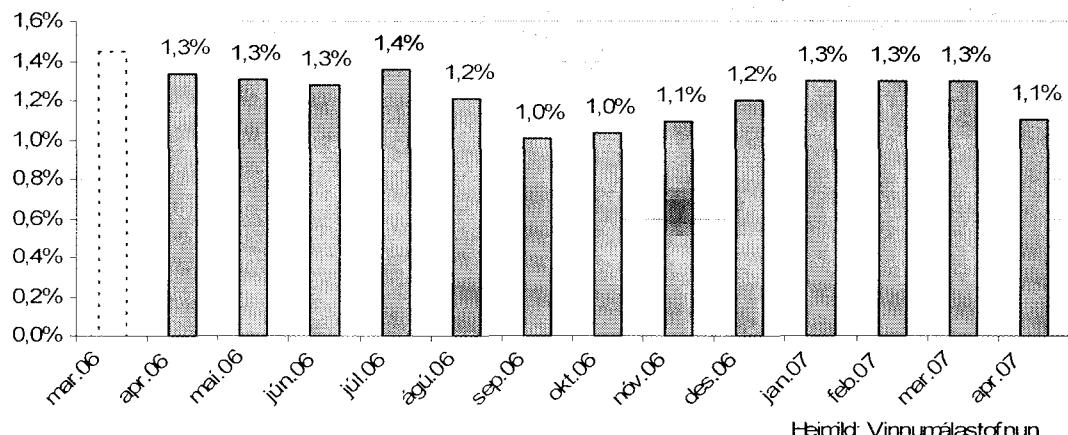
-Atvinnuástandið í apríl-

Samkvæmt upplýsingum frá Vinnumálastofnun var skráð atvinnuleysi í apríl 1,1%, sem er heldur minna en bæði í síðasta mánuði og fyrir ári síðan. Lausum störfum fjölda í lok apríl frá því í lok mars úr 414 í 560. Líta má á þetta sem vísbindingu um að atvinnuástandið muni almennt halda áfram að vera gott á næstunni.

Atvinnulausum í landinu fækkaði í apríl um 68 frá fyrra mánuði. Á höfuðborgarsvæðinu fækkaði atvinnulausum um 48 og á landsbyggðinni um 20. Síðastliðna 12 mánuði dró úr fjölda atvinnulausra alls staðar nema á Suðurnesjum, Suðurlandi og Vesturlandi. Miðað við tölur Vinnumálastofnunar virðist atvinnuástandið núna vera einna verst á Suðurnesjum og Norðurlandi eystra.

Verulega virðist vera að draga úr komu erlendra starfsmanna til landsins. Nýskráningar frá nýjum ríkjum evrópska efnahagssvæðisins voru 283 í apríl. Auk þess voru gefin út 25 ný atvinnuleyfi til íbúa utan ESB. Samtals voru því veitt leyfi til /skráðir 308 erlendir starfsmenn samanborið við 682 í apríl í fyrra.

Skráð atvinnuleysi, apríl 2006 - apríl 2007

Meðalfjöldi atvinnulausra í apríl 2007

	Meðaltal	Meðaltal	1 máñ. breyting	12 máñ. breyting
	Hlutfall	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi
Landið allt	1,1%	1.866	-68	-182
Höfuðborgarsvæðið	1,0%	981	-48	-159
Landsbyggðin	1,5%	885	-20	-23
Vesturland	0,9%	71	-2	6
Vestfirðir	0,7%	28	-3	-26
Norðurland vestra	0,5%	21	-9	-26
Norðurland eystra	2,0%	292	-3	-51
Austurland	0,4%	37	-1	-19
Suðurland	1,3%	157	-6	20
Suðurnes	2,8%	279	4	73

Heimild: Vinnumálastofnun

Atvinnupátttaka 82,2% á fyrsta ársfjórðungi

Samkvæmt vinnumarkaðskönnun Hagstofu Íslands var fjöldi á vinnumarkaði 176.300 manns á fyrsta ársfjórðungi 2007 og fjölgædi um 8.800 milli ára. Þetta jafngildir því að atvinnupátttaka sé nú 82,2% (samanborið við um 81,1% í fyrra).

Fjöldi þeirra sem var á vinnumarkaði en hafði ekki starf var 3.500 manns eða sem svarar til um 2% atvinnuleysis (samanborið við um 2,4% í fyrra). Atvinnuleysi var jafn mikið meðal karla og kvenna. Það var aftur á móti mjög misjafnt eftir aldurshópum og langhæst í aldurshópnum 16-24 ára eða 6,9%.

Atvinnuleysi samkvæmt vinnumarkaðskönnun Hagstofu Íslands mælist nú heldur hærra en skráð atvinnuleysi samkvæmt upplýsingum Vinnumálastofnunar (sjá útskýringar í rammagrein).

Atvinnuskipting þjóðarinnar

I hefðbundinni atvinnuskiptingu þjóðarinnar er hópnum „mannfjölða á aldrinum 16-74“ ára skipt upp í hópana „vinnuafi“ og „utan vinnuafs“. Vinnuaflinu er svo aftur skipt í hópana „starfandi“ (þ.e. þá sem eru í vinnu) og „atvinnulausa“ (þ.e. þá sem vilja og geta unnið en hafa ekki enn fengið vinnu). Hlutfall vinnuafs af mannfjölða á aldrinum 16-74 ára er kallað „atvinnupátttaka“ en hlutfall atvinnulausa af vinnuafi er kallað „atvinnuleysi“.

Vinnumálastofnun og Hagstofa Íslands safna upplýsingum um atvinnuástandið. Tölur Vinnumálastofnunar um fjölda atvinnulausa miðast við þá sem skráð hafa sig hjá stofnuninni og sótt um atvinnuleysisbætur; tölur Hagstofunnar miðast við könnun þar sem fólk er talið atvinnulaust ef það segist vilja og geta unnið en hefur ekki enn fengið vinnu.

Þar sem aðferðafræði stofnananna tveggja við mat á atvinnuleysi er ekki sú sama er ekki við því að búast að tölum frá þeim beri fullkomlega saman. Þó má ætla að hærri atvinnuleysistölur Hagstofunnar en Vinnumálastofnunar sé vísbindig um að talsverður hluti atvinnulausa hafi annað hvort ekki rétt til atvinnuleysisbóta eða kjósi að skrá sig ekki á atvinnuleysissskrá.

Atvinnupátttaka, atvinnuleysi og fjöldi starfandi á fyrsta ársfjórðungi 2004-2007

		2004	2005	2006	2007
Vinnafl	Áætlaður fjöldi	157.100	160.600	167.500	176.300
Starfandi	Áætlaður fjöldi	152.300	155.800	163.500	172.800
Atvinnulausir	Áætlaður fjöldi	4.800	4.800	4.000	3.500
Atvinnupátttaka	Hlutfallstölur	78,90	79,80	81,10	82,20
Atvinnuleysi	Hlutfallstölur	3,10	3,00	2,40	2,00
Karlar	Hlutfallstölur	3,40	3,40	2,20	2,00
Konur	Hlutfallstölur	2,70	2,50	2,50	2,00
16-24	Hlutfallstölur	8,40	9,30	7,70	6,90
25-54	Hlutfallstölur	2,00	2,10	1,40	1,10
55-74	Hlutfallstölur	2,70	0,70	1,30	0,90
Vinnutími	Klukkustundir	40,90	40,70	41,20	41,50

Heimild: Hagstofa Íslands

Afkoma heimilanna í alþjóðlegu samhengi

Skuldir íslenskra heimila hrannast upp. Greiðslubyrði þeirra af lánum hefur aukist verulega á liðnum árum (þ.e. hlutfall afborganna og vaxta af ráðstöfunartekjum). Á allra síðustu árum hefur hún reyndar heldur lækkad, m.a. vegna tímabundinnar lækkunar vaxta á verðtryggðum húsnæðislánum auk lengingar lána. Á hitt ber að líta að vaxtagjöld sem hlutfall af ráðstöfunartekjum hafa hækkað úr 6,7% árið 1994 í 9,8% árið 2005 eða um 45%. Vert er að doka aðeins við og velta því fyrir sér hvort almenningur standi undir þessu. Til að fá svör við þessum spurningum getur verið gagnlegt að bera okkur saman við nágrannalöndin.

Í nýlegri skýrslu OECD *Has the rise in debt made households more vulnerable?* er bent á að skuldir heimilanna í mörgum aðildarríkjunum hafi vaxið gríðarlega á undanförmum árum og séu í sögulegu hámarki. OECD telur að ekki sé tilefni til að hafa mjög miklar áhyggjur af þessari þróun enn sem komið er. Bent er á að á sama tíma og skuldir hafi aukist hafi eignir líka vaxið þannig að nettó-eignastaða heimila sé yfirleitt traust. Aftur á móti er varað við því að í öllum þeim löndum sem skýrsluhöfundar hafa gögn um hafi greiðslubyrði heimilanna af lánum aukist. Miklar skuldir og vaxandi greiðslubyrði hafa gert þau viðkvæm fyrir verðbólgu og breytingum á vöxtum, tekjum og eignaverði.

Það er augljóst að margar af athugasemdu OECD eiga við um Ísland. Skuldir íslenskra heimila eins og flestra annarra OECD-landa hafa hækkað mikið og sem hlutfall af ráðstöfunartekjum eru þær með því hæsta sem þekkist. Aðstæður eru þó um margt sérstakar á Íslandi. Eins og sjá má í Töflunni hér að neðan sker Ísland sig t.d. úr hvað varðar ójafnvægi í hagkerfinu: Verðbólga er langt yfir 2,5% markmiði Seðlabankans og vextir ofurháir. Við þessar aðstæður verðu ekki fram hjá því horft að áhætta íslenskra heimila vegna skulda er veruleg. Ef verðbólga heldur áfram að leika lausum hala og vextir að hækka geta mörg heimili lent í greiðsluerfiðleikum.

Skilaboð OECD í haustskýrslu um Ísland frá í nóvember sl. koma því ekki á óvart. Þar segir m.a. að afar brýnt sé að vindu ofan af ójafnvæginu í íslenska hagkerfinu ef koma á í veg fyrir að alþjóðlegir fjármálamaður missi trú á það, en slíkt gæti hæglega leitt til brotlendingar þess. Bent er á að ábyrgð ríkisstjórnarinnar sé mikil í þessu efni og að hún verði að forðast að ýta undir frekari þenslu.

Lykilhagstærðir í völdum OECD löndum

Heimild: OECD	Atvinnuleysi ¹	Hagvöxtur ²	Verðbólga ³	Vextir ⁴
Bandaríkin	4,6 - jan07	3,1 - IV06	2,1 - jan07	5,32 - jan07
Japan	4,0 - jan07	2,3 - IV06	0,0 - jan07	0,49 - jan07
Evru-svæði	7,4 - jan07	3,3 - IV06	1,8 - jan07	3,82 - feb07
Danmörk	3,2 - des06	3,1 - IV06	1,8 - jan07	3,94 - feb07
Finland	7,0 - jan07	5,3 - IV06	2,3 - jan07	..
Ísland	1,1 - apr07	3,1 - IV06	4,7 - maí07	16,53 - feb07
Noregur	2,8 - des06	3,0 - IV06	1,2 - jan07	4,20 - feb 07
Svíþjóð	6,2 - mar05	4,9 - IV06	1,9 - jan07	3,29 - feb07

¹Atvinnuleysi: % án vinnu af fjölda á vinnumarkaði

²Hagvöxtur: 12-mánaða % breyting, árstíðaleiðrétt

³Verðbólga: 12-mánaða % breyting

⁴Vextir: Vextir af 3-mánaða verðbréfum